

HI08

HI03

Itsenäisen Suomen historia

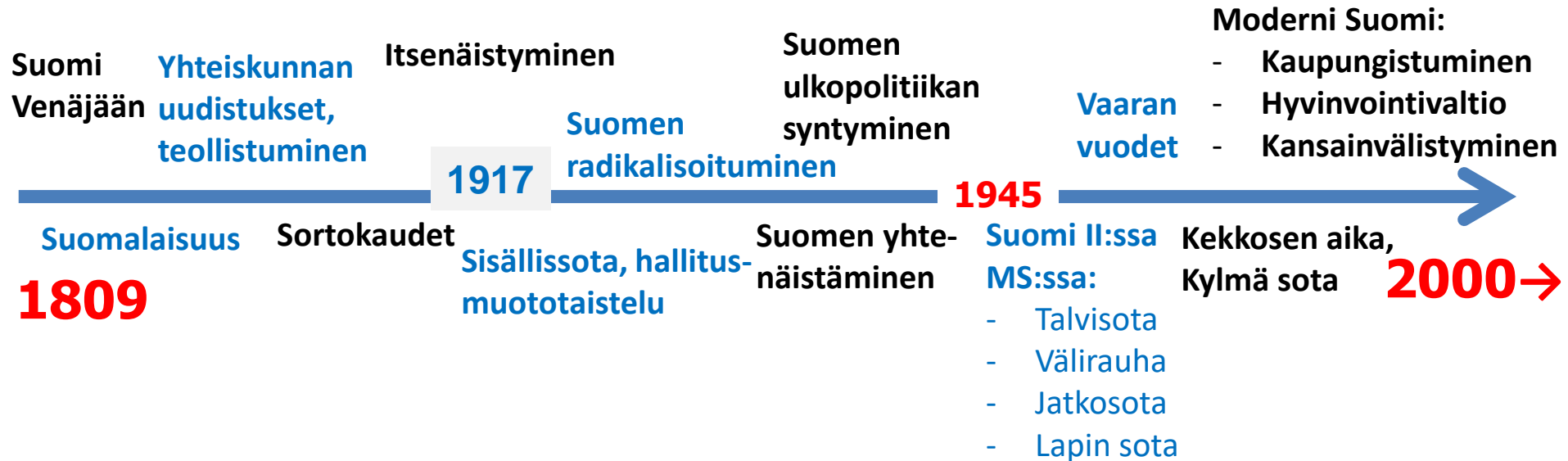
HI03 - Suomen historian käännekohtia!

Tee itsellesi aikajana kurssin sisällöstä!

HI03 - Suomen historian käännekohtia!

Tee itsellesi aikajana kurssin sisällöstä!

Kurssin keskeisimmät asiat:

1. Miten ja miksi Suomesta tuli osa Venäjän keisarikuntaa? (kpl 1.)
2. Millainen asema Suomella oli Venäjän keisarikunnassa? Miten Suomea hallittiin, mitä oikeuksia oli? (kpl 1.)
3. Mitä uudistuksia Suomessa tapahtui Aleksanteri II:n aikana ja sen jälkeen? (kpl 2.)
4. Miten suomalaisuus syntyi 1800-luvulla? Mitä kaikkea se oli? Miten Suomi muuttui (kpl 3.)
5. Sortokaudet: milloin, miksi ja mitä tapahtui? (kpl 4-5.)
6. Miten Suomi itsenäistyi? Sisällissota. Miten tapahtumat Venäjällä vaikuttivat Suomen kehitykseen? (kpl 5-7.)
7. Kuningaskunta vai tasavalta? Ketkä hallitusmuotoja kannattivat? Miten asia lopulta järjestyi? (kpl 7.)
8. Oikeisto- ja vasemmistoradikalismi Suomessa 1920- ja 1930-luvuilla. (kpl 9.-10.)
9. Suomen ulkopolitiikan vaihtoehtoja Suomessa 1920- ja 1930-luvuilla. (kpl 11.)
10. Talvi- ja jatkossota: miksi alkoivat, miten kävi ja miksi? (kpl 12-15.)
11. Vaaran vuodet 1944-1948, mitä nimityksellä tarkoitetaan? (kpl 16.)
12. Kylmä sota Suomessa: miten näkyi, miksi loppui ja miten Suomi muuttui 1990-luvulla? (kpl 17.-18.)
13. Suomen rakennemuutos II MS:n jälkeen. Miten Suomi muuttui ja miksi? (kpl 19.)

Eli miten ihmeessä...

- 1. Suomalaisuus syntyi?**
- 2. Suomi onnistui itsenäistymään?**
- 3. On onnistunut säilymään itsenäisenä yli 100 vuotta?**
- 4. On maailman onnellisin kansa?**

HI03-kurssin asiat/kysymykset:

n. 200 vuotta:

- **1800-luku**
 - Suomen autonomia
 - Suomalaisuus
- **1900-luku**
 - Sortokaudet
 - Suomen itsenäistyminen
 - Sisällissota
 - Ääriliikkeet 1920-1930-luvuilla
 - Suomi IIMS:ssa
 - Suomi kylmän sodan aikana
 - Moderni Suomi (kylmän sodan jälkeen)
- **Muut (jos ei sovi oikein mihinkään edellisistä)**

HI03 - Kansainväliset suhteet!

Tee itsellesi aikajana opintojakson YO-kysymyksistä!

HI03 - Kansainväliset suhteet!

Tee itsellesi aikajana opintojakson YO-kysymyksistä!

S2023/3: Arjen historiaa
1800-luvun Suomessa 20 p.

K2022/8: Suomen ja Saksan suhteet
vuonna 1918 30 p.

S2021/3: Suomettuminen 20 p.

S2022/9: Suomen edus-
kuntaudistus 1906 30 p.

K2022/3: Taide ja suoma-
lainen yhteiskunta 20 p.

K2021/9: Suomen ja läntisten
suurvaltojen suhteet toisen
maailmansodan aikana 30 p.

K2019/3: Suomen tasavallan
100-vuotisjuhla (20 p.)

S2018/9: Suomen
itsenäistyminen (30 p.)

S2022/3: Suomalainen
yhteiskunta vuoden 1918
jälkeen 20 p.

S2020/9: Suomalainen
siirtolaisuus 30 p.

S2020/3: Bobrikovin arvio
Suomen tilanteesta 20 p.

K2020/3: Suomen henkinen
ilmapiiri maailmansotien
välisenä aikana. 20 p.

S2020/9: Suomalainen siirtolaisuus 30 p.

1800

1917

1945

2000 →

K2019/9: Suomalaisten ja venäläisten suhteet (30 p.)

S2019/3: Elinkeinorakenteen muutos 1860-2016 (20 p.)

S2019/8: Mannerheim-kuva eri vuosikymmeninä (30 p.)

K2020/9: Suomi-kuva ja suomalainen identiteetti. 30 p.

K2021/3: Alkoholii- ja historiapolitiikkaa 20 p.

S2021/9: Suomi ja Ahvenanmaa 30 p.

K2023/3: Pietarin suomalaiset 20 p.

K2023/9: Presidentti-instituution historiaa Suomen itsenäisyyden aikana 30 p.

S2023/9: Pasifismi 1900-luvun Suomessa 30 p.

1800-luku:

- S2023/3: Arjen historiaa 1800-luvun Suomessa 20 p.
- K2022/3: Taide ja suomalainen yhteiskunta 20 p

Sortokaudet:

- S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906 30 p.
- S2020/3: Bobrikovin arvio Suomen tilanteesta 20 p.

Suomen itsenäistyminen:

- K2019/3: Suomen tasavallan 100-vuotisjuhla (20 p.)
- S2018/9: Suomen itsenäistyminen (30 p.)

Sisällissota:

- K2022/8: Suomen ja Saksan suhteet vuonna 1918 30 p.

Ääri liikkeit 1920-1930-luvuilla:

- S2022/3: Suomalainen yhteiskunta vuoden 1918 jälkeen 20 p.
- K2020/3: Suomen henkinen ilmapiiri maailmansotien välisenä aikana. 20 p.

Suomi IIMS:ssa:

- K2021/9: Suomen ja läntisten suurvaltojen suhteet toisen maailmansodan aikana 30 p.

Suomi kylmän sodan aikana:

- S2021/3: Suomettuminen 20 p.
- S2020/9: Suomalainen siirtolaisuus 30 p.

H102

Moderni Suomi (kylmän sodan jälkeen)

Muut (esim. vertailu):

- K2019/9: Suomalaisten ja venäläisten suhteet (30 p.)
- S2019/3: Elinkeinorakenteen muutos 1860-2016 (20 p.)
- S2019/8: Mannerheim-kuva eri vuosikymmeninä (30 p.)
- K2020/9: Suomi-kuva ja suomalainen identiteetti. 30 p.
- K2021/3: Alkoholi- ja historiapolitiikkaa 20 p.
- S2021/9: Suomi ja Ahvenanmaa 30 p.
- K2023/3: Pietarin suomalaiset 20 p.
- K2023/9: Presidentti-instituution historiaa Suomen itsenäisyyden aikana 30 p.
- S2023/9: Pasifismi 1900-luvun Suomessa 30 p.

H103

YO-harjoituksia

Suomen teollistuminen

teollistumisen edellytykset	tilanne Suomessa 1850-luvulla	toimenpiteet tilanteen parantamiseksi
työvoimaa	voimakas väestönkasvu, paljon tilattomia	
raaka-aineita	runsaat metsävarat, sahauskiellot	
energiaa	paljon koskivoimaa	
pääomia	puute pääomasta	
kuljetusyhteyksiä	huonot kuljetusyhteydet	
tietotaitoa/teknologiaa	koulutus kirkon vastuulla	
markkinoita	kaupankäynnin rajoitukset	

Suomen teollistuminen

teollistumisen edellytykset	tilanne Suomessa 1850-luvulla	toimenpiteet tilanteen parantamiseksi
työvoimaa	voimakas väestönkasvu, paljon tilattomia	Kaupungistuminen, siirtolaisuus 1879 elinkeinovapaus
raaka-aineita	runsaat metsävarat, sahauskiellot	1857 höyrysahat sallitaan
energiaa	paljon koskivoimaa	tehtaita koskien ääreen
pääomia	puute pääomasta	1860 oma raha, 1864 osakeyhtiölaki, liikepankit
kuljetusyhteyksiä	huonot kuljetusyhteydet	1856 Saimaan kanava, 1862 rautatie
tietotaitoa/teknologiaa	koulutus kirkon vastuulla	1866 kansakouluasetus
markkinoita	kaupankäynnin rajoitukset	1859 kauppa maaseudulla vapautetaan

1800-luvun Suomi – menestystä vai taantumusta?

Menestystä:

- 1) **Autonomia** → oma hallinto
- 2) **Taloudellinen** vapaus ja **teollistuminen** → **elintason** nousu
- 3) **Kansallistunne** vahvistui

Taantumusta:

- 1) **Valtiopäiviä** ei kutsuttu koolle 1809–63 → ei **yhteiskunnallisia** uudistuksia
- 2) Äänioikeus perustui **sääty**jakoon
- 3) **Teollistuminen** alkoi myöhemmin kuin muualla Euroopassa → hidas **kaupungistuminen**

Kansainvälisen politiikan vaikutus Suomeen 1800 luvulta nykypäivään

– KERTAA JA KOKOA 1

KESKEISIÄ MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

I Suomen liittäminen

Venäjään: vuodet 1809–1848

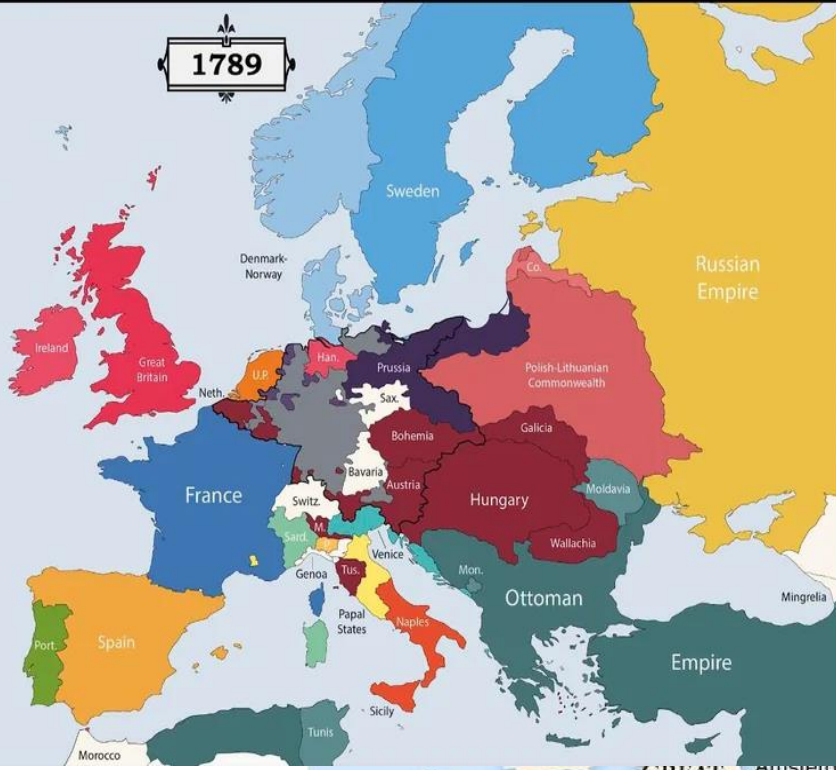
- **Napoleonin Ranska kukistui ja Wienin kongressin järjestelmä syntyi 1815.**

- **Suomesta osa Venäjää.**
- **Suomelle autonomia.**

1789

COUNTRY	POPULATION (M)
1. France	28
2. Russian Empire	27
3. Ottoman Empire	26
4. Habsburg Monarchy	20
5. Great Britain	18
6. Spain	11
7. Prussia	7.8
8. Polish-Lithuanian C.	6.5
9. Naples	6.2
10. Bavaria	3.3
11. Sweden	3.1
12. Portugal	2.9
13. Sardinia	2.7
14. United Provinces	2.0
15. Papal States	1.8
16. Venice	1.8
17. Switzerland	1.8
18. Denmark-Norway	1.7
19. Saxony	1.0
20. Genoa	0.7

KESKEISIÄ MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

II Suomalaisen yhteiskunnan synty: vuodet 1848–1899:

- **Nationalismi mullisti Euroopan valtiolliset olot ja kansallisvaltioperiaate syntyi.**
- **Saksan keisarikunnan synty ja vahvistuminen mursi Wienin kongressin järjestelmän lopullisesti.**
- **Imperialismi ja kiihtyvä kilpailu Euroopan valtioiden välillä synnytti sotilaalliset liittokunnat, ja kansainvälinen tilanne kiristyi 1800-luvun loppua kohden.**
- **Aluksi sensuuria kiristettiin.**
- **1860-luvulla monia uudistuksia (1863 valtiopäivät)**
- **Kansallisromantiikka**
- **1899 sortokaudet**

KESKEISIÄ MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

III Autonomian puolustus ja itsenäistyminen: vuodet 1899–1919

- **Valtioiden välinen kilpailu, nationalismi ja liittouskollisuus sytyttivät kesällä 1914 ensimmäisen maailmansodan.**
- **Venäjä ajautui sisäiseen kriisiin, joka päättyi vuonna 1917 kahteen vallankumoukseen, joissa tsaari menetti valtansa ja bolševikit ottivat lopulta vallan.**
- **Sortokaudet.**
- **I MS:n vaikutus Suomeen.**
- **Jääkäriliike.**
- **Vallankumousten vaikutus Suomessa.**
- **Itsenäistyminen 1917. Miten?**
- **Sisällissota 1918 ja sen lopputulos.**
- **Valtiomuototaistelu.**

KESKEISIÄ MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

IV Itsenäisyyden alku ja sotavuodet: vuodet 1920–1944

- Orastava demokratia ajautui Euroopassa kriisiin ja ääriliikkeet vahvistivat kannatustaan
- Totalitaristisia valtioita syntyi ideologian ääreläidoille: natsit ottivat vallan Saksassa, fasistit Italiassa ja Stalin pystytti kommunistisen diktatuurin Neuvostoliittoon.
- Toinen maailmansota syttyi 1939.
- Ståhlberg ja 1920-luvun eheyttämispolitiikka.
- Suhteet ulkomaihin (Venäjä, Ruotsi, reunavaltiot).
- Oikeistoradikalismien nousu, Lapuan liikkeen nousu ja tuho.
- Talvisodan syyt ja lopputulos.
- Välirauhan aika, suhteet Saksaan.
- Jatkosota ja sen aikana tapahtuneet muutokset (Stalingrad-pommitukset, Normandia-Tali-Ihantala, Ryti-Mannerheim)

KESKEISIÄ MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

V Suomi kylmän sodan maailmassa: vuodet 1944–1991

- Ideologinen kilpailu Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välillä tiivistyi kylmäksi sodaksi, joka määrittäi maailmanpolitiikan asetelmia vuoteen 1991 saakka.
- Kylmä sota heijastui paitsi sotilaallisen kilpailuun, myös talouteen, kulttuuriin ja tieteeseen.
- Maailma jakautui kahteen leiriin. Kylmän sodan päättyminen ja kommunismin kaatuminen muuttivat voimakkaasti kansainvälistä järjestelmää.
- Vaaran vuodet 1944-48 (Lapin sota, asekatkenta, sotasylliset, kommunistien uhka)
- Liennytyt ja Stalinin kuolema, Suomi YK:hon, Porkkala ja PN.
- YYA ja "suomettuminen" (yöpakkaset ja noottikriisi).
- ETYK 1975

KESKEISIA MAAILMANPOLIITTISIATAPAHTUMIA

→ KUINKA HEIJASTUI SUOMEEN?

VI Köyhyydestä hyvinvointiin: vuodet 1945–

- **Toisen maailmansodan jälkeen valtiot kaikkialla alkoivat määrätietoisesti ohjata yhteiskuntapolitiikkaa, ja nopea talouskasvu mahdollisti hyvinvointivaltion rakentamisen. 1900-luvun lopulla Euroopan taloutta, rahamarkkinoita ja kauppaa liberalisoitiin. Maailmanlaajuinen talouskilpailu kiristyi.**
- **Sotakorvaukset.**
- **Rakennemuutos.**
- **Sosiaaliturvan ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen.**
- **Ulkomaankauppa länteen (Efta, EEC)**
- **1990-lama**
- **EU**